

4. Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

5. Концепція розвитку англійської мови в університетах: рівень В 1 – обов'язкова умова вступу, В-2 випуску, викладання профільних дисциплін іноземною мовою та «мовні скріни» від 13 липня 2019 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptsiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>.

6. Конституція України від 11 березня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

7. Наказ Міністерства освіти та науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня» № 1379 від 12 грудня 2018 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 року, № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.

Тишакова Людмила Тимофіївна,
доцент кафедри іноземних мов
Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка, кандидат
педагогічних наук, доцент

АВТЕНТИЧНИЙ ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНІЙ МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Проблемою навчання іноземної мови завжди була невідповідність змісту навчання в закладах вищої освіти реальному використанню мовних одиниць у природному акті комунікації. Існує певна кількість методичних досліджень, які присвячені методиці використання саме автентичних художніх текстів як основи формування лінгвокраїнознавчих уявлень у процесі навчання іноземній мові. Дану проблему висвітлювали у

своїх працях Верещагін Е. М., Коломійчук І. М., Мильруд Р. П., Складенко Н. К., Тер-Минасова С. Г., Томахин Г. Д та ін. Аналіз цих робіт показав, що можливості використання художніх творів ще не вичерпані, а ефективні прийоми роботи над художніми творами у процесі навчання іноземної мови майбутніх юристів ще недостатньо розроблені. Таким чином очевидна актуальність даної проблеми.

Метою нашого дослідження є визначення сутності автентичних текстів та специфіки їх використання на заняттях іноземної як основи для формування лінгвокраїнознавчих уявлень у майбутніх правників. У сучасному мовознавстві взаємний зв'язок мови і культури не викликає сумнівів. Кожна мова невід'ємна від культури, яка складає її змістовний аспект. Мова не лише відображає сучасну культуру, але і фіксує її попередній стан і передає її цінності від покоління до покоління. Сучасна соціокультурна ситуація у світовому товаристві залишила свій відбиток на нашому суспільстві: з'явилися нові можливості та перспективи співробітництва із зарубіжними країнами, що в свою чергу, сприяє розвитку «діалогу культур» як порівняння, взаємодії та розуміння інших культурних цінностей [1, с. 103].

Тісний зв'язок і взаємозалежність викладання іноземних мов і міжкультурної комунікації настільки очевидні, що навряд чи мають потребу у великих роз'ясненнях. «Кожне заняття з іноземної мови – це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне іноземне слово відбиває іноземний світ та іноземну культуру, за кожним словом стоїть обумовлене національною свідомістю уявлення про світ» [3, с. 9–32].

У методичних дослідженнях та сучасних програмах з іноземної мови цілі визначаються через категорію компетенцій. Кінцевою метою навчання іноземній мові у ЗВО є набуття студентами комунікативної компетенції, яка крім мовної та мовленнєвої, включає і соціокультурну компетенцію. Соціокультурна компетенція охоплює такі два види компетенцій, як країнознавча та лінгвокраїнознавча.

Лінгвокраїнознавчий (ЛК) підхід дозволяє формувати країнознавчу компетенцію, тобто навички й уміння аналітичного підходу до вивчення іншомовної культури в зіставленні з культурою своєї країни. Сприйняття іншомовної культури відбувається завжди через призму власної [2, с. 10–25].

Предметом лінгвокраїнознавства є спеціально відібраний однорідний мовний матеріал, що відбиває культуру країни досліджуваної мови, це також безеквівалентна фонова лексика, невербальні мови жестів, міміки й повсякденної поведінки. Особливе місце займає безеквівалентна лексика, яка викликає значні труднощі при перекладі автентичних юридичних та художніх текстів. Вона позначає національні реалії. Знання цих реалій важливе при вивченні культури і мови країни, що вивчається. Постійною ознакою належності слів до ЛК матеріалу залишається наявність у них національно-культурного компонента, відсутнього в інших мовах. Існує цілий ряд засобів, які можна використовувати в залежності від особливостей конкретної аудиторії, цілей навчання і рівня підготовленості студентів – майбутніх юристів, а також бажання і можливостей викладача закладів вищої освіти.

Щодо використання автентичних матеріалів у процесі навчання іноземних мов треба зазначити, що сфера мовної автентичності як особливий простір мовного менталітету найбільше важко піддається засвоєнню й оволодінню при вивченні іноземної мови студентами та курсантами. Наведемо класифікацію труднощів, з якими стикаються студенти на заняттях з іноземної мови: **Труднощі соціокультурного порядку.** Ці труднощі виникають при недостатньому врахуванні у процесі навчання англійської мови соціокультурного компоненту: браку країнознавчої інформації і соціокультурного контексту (фонових знань). **Лінгвістичні труднощі.** Вони полягають у розходженні мовних баз української та англійської мов. **Психологічні труднощі.** Вони обґрунтовані недооцінкою або недостатнім використанням глибинних психологічних процесів породження і сприйняття мовлення. **Психолінгвістичні труднощі.** Вони визначаються розходженням моделей світосприймання представників різних національних культур: англійської та української, розходженням у способах функціонування їхньої мовної свідомості. Хоча психологічні процеси породження і сприйняття мовлення рідною та іноземною мовами однакові, шляхи реалізації цих процесів, шляхи відображення реальної дійсності різні і залежать як від особистого мовного досвіду студентів, так і від мовного досвіду нації, національного менталітету.

Твори художньої літератури – дуже корисне джерело автентичних матеріалів у вигляді прози, поезії, драми. Читання оригінальної художньої літератури відіграє значну роль у

пізнанні іншомовної культури в широкому значенні слова, у прищеплюванні студентам позитивного емоційного відношення до країни досліджуваної мови. Існує проблема презентації таких матеріалів в аудиторії, тому рекомендується працювати з такими текстами в супроводі фонограм і відеофільмів. Такі матеріали істотно підсилюють емоційний і загальноосвітній ефект студентів і створюють необхідне культурне оточення, якого найчастіше не вистачає в аудиторії. Слід звернути увагу на поняття «методична автентичність». Методична автентичність припускає використання навчального тексту, що відповідає національним традиціям побудови висловлення, що зустрічається в природних ситуаціях спілкування та в автентичному контексті. У змістовному плані методично-автентичний текст характеризується природністю описуваної ситуації, відбиттям національно-культурної специфіки країни досліджуваної мови, інформативністю й здатністю викликати у студентів зацікавленість й автентичну емоційну реакцію.

Добір лексики і фразеології відіграє важливу роль у досягненні автентичності висловлення. У порівнянні з одиницями інших рівнів мови лексика володіє найбільшим культурним потенціалом та має соціокультурні конотації. Таким чином, саме вона відображає розбіжність національної свідомості. Лексичне наповнення текстів, створених зарубіжними авторами – носіями мови, більш різноманітне. Ці тексти включають слова та вирази типові для розмовного мовлення, велику кількість прикметників емоційно-оцінювального характеру. Фразеологічні одиниці додають тексту експресивність. Вони мають національну специфіку, обумовлену особливостями мови, і саме тому їхнє розуміння і вживання викликає труднощі у студентів. Наведемо декілька прикладів фразеологічних одиниць, які відносяться до юридичної, правоохоронної сфери: *a steal, beat the rap, cop a plea, face the music, a slap on the wrist, partners in crime, get away with murder* тощо.

Таким чином, читання і адекватне сприйняття автентичних юридичних та художніх текстів сприяє збагаченню і розвитку мови студентів, підвищує їх мовленнєву культуру, розвиває почуття мови. Читаючи автентичні твори англійських письменників-детективів, студенти – майбутні правники знайомляться з великим розмаїттям професійної лексики, англійськими реаліями. Аналіз мовних одиниць розвиває їхню мову, збагачує, уточнює і активізує словник на основі формування у них конкретних уявлень і понять, розвиває вміння

виражати думки в усній і письмовій формі. Твори Артура Конан-Дойля, Агати Крісті, Елізабет Джордж, Коліна Декстера та інших англійських авторів детективного жанру сприяють формуванню лінгвістичної компетенції майбутніх правників та правоохоронців.

Список використаних джерел

1. Коломійчук І.М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 103.

2. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник для студентів вищих закладів освіти – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

3. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М, 2000. С. 9–32.

Хайруліна Наїля Фаритівна,
викладач кафедри іноземних мов
Луганського державного університету
внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка,
кандидат філологічних наук

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

На сьогоднішній день можна стверджувати, що стрімкий розвиток пандемії у світі остаточно впевнив викладачів реалізовувати усі можливі функції дистанційної освіти повною мірою. Робота викладачів та студентів у 2020 році є беззаперечним практичним доказом того, що зараз освіта без технологій або неможлива, або обмежено ефективна. Отже, найбільш актуальним питанням для викладача іноземної мови слід вважати таке: *як максимально ефективно використовувати технологізацію освіти задля навчання іноземної мови майбутніх правників.*

Маючи на меті місію навчати курсантів та студентів університету внутрішніх справ іноземної мови, а саме – англійської, авторка статті пропонує розглянути як позитивні, так і негативні результати впровадження так званої експериментальної моделі навчання в умовах пандемії. Беручи до уваги роль технологій та окремі особливості навчання слухачів юридичних спеціальностей, ця експериментальна